Itaque die quinto, postquam id consilium inierat, [9] pridie Kalend. Aprilis, Cn. Domitio, C. So-
4 sio Coss. decessit. Elatus est in [10] lecticula, ut ipse [11] praescripserat, sine ulla [12] pompa funeris, comitantibus omnibus bonis maxima vulgi frequentia. Sepultus est iuxta [13] viam Appiam, ad [14] quintum lapidem, in monumento Q. Caecilii avunculi sui.

---

suo se non passus est abduci. 9 *pridie Kal.*) priore die ante Calendas, i. e. ultimo Martii die. 10 *lecticula*) funebri, qua utebantur in efferendis nobilioribus, in ceteris *sandapila*. 11 *praescripserat*) fieri moribundus iusserat. 12 *pompa fun.*) solenni insignium aut imaginum ostentatione. 13 *viam Appiam*) ab Appio Claudio consule lapidibus stratam, iuxta quam celebriora Romanorum sepulcra fuerunt. 14 *ad quintum lap.*) In viarum, quae a Roma in plerasque nobiles Italiae urbes ducebant, lateribus stabant lapides magni erecti, singulis milliaribus a se distantes, secundum quos Romani longitudinem viae numerabant.

CORNELII NEPOTIS FRAGMENTA,

quae reperiri potuerunt,

ANDREAE SCHOTTI

studio collecta.

Chronicorum Lib. I.

1 Vixit Homerus ante Romam conditam annis circiter C. & LX. *Gell.* 17, 21.

Roma condita Olympiadis septimae anno secundo a) *Solin. cap.* 2.

a) Alias quoque aliorum sententias de anno conditae urbis ibidem examinat: ipse acquiescit in XII. Olympiadis anno I.

Archi-

Archilochus Tullo Hoſtilio Romae regnante iam tunc poëmatis clarus & nobilis. *Gell.* 17, 21.

M. Manlius Romae, qui Gallos in obſidione 2
Capitolii obrepentes per ardua depulerat, convictus eſt conſilium de regno occupando iniiſſe: damnatusque capitis, e ſaxo Tarpeio, ut M. Varro ait, praeceps datus eſt: ut Corn. autem Nepos ſcriptum reliquit, necatus eſt. *Gell. c. l.*

Alexander Magnus Pellae ortus, M. Fabio 3
Ambuſto, Tito Quinctio Capitolino Coſſ. poſt Romam conditam anno trecenteſimo octogeſimo quinto. *Solinus c.* 53. *de Aſia minore.*

P. Terentius Scipionis Africani & C. Laelii aequalis. *Donatus in vita.*

CORNELII NEPOTIS
Exemplorum lib. II.

A virgine veſtale. *Chariſius lib. I. col.* 119. 4
ed. Putſch.

Ex lib. V.

Multis in ſenatu placuit, ut qui captivorum Romanorum ab Hannibale, redire nollent, datis cuſtodibus ad Hannibalem deducerentur: ſed ea ſententia numero plurium, quibus id non videretur, ſuperata: ii tamen, qui ad Hannibalem non rediiſſent, usque adeo b) deteſtabiles inviſique fuerunt, ut taedium vitae ceperint, necemque ſibi conſciverint. *Gell.* 7, 18.

b) *inteſtabiles* Gelliani libri habent, quod idem ac *deteſtabiles, infames* eſt. Ita Horat. 2. Satyr. 3, 181. *Is inteſtabilis & ſacer eſto.*

CORNELII NEPOTIS
Illuſtrium Virorum Lib. II.

Subinde. *Chariſ. lib.* 2. *col.* 195.

Lib. XV.

5 Harum c) partum. *Charis. lib. I. col. 114.*

c) *partum* pro *partium*, sicut Ennius *quatuor partum*. Addit tamen ex Plinio ibidem Charisius, *consuetudinem fecisse PARTIUM.*

Lib. XVI.

A fratre patruele. *Charis. ibidem col. 113.*

INCERTA QVO LIBRO

Virorum illustrium posita.

6 Carthago antea speciem habuit duplicis oppidi, quasi aliud alterum amplecteretur, cuius interior pars * Byrsa dicebatur, exterior Magalia. Huius rei testis est C. Nepos in eo libro, qui Vita illustrium inscribitur. *Servius in Aen. I. v. 368.*

* *Byrsa, Magalia*) Vtrumque nomen ex I. Aeneidos, non ignotum: originis etiam utrumque Ebraicae, illud metathesi *R & S*; hoc antistoecho *L.* pro *R.* Servius ad verba v. 421. Magalia quondam, *Magalia*, inquit, ἀντίστοιχον est. *Nam debuit dicere Magaria, quia Magar, non Magal, Poenorum lingua villam significat.*

Propius Grammatico accessi. *Diomed. 1. lib.*

7 A. Albinus, qui cum L. Lucullo consul fuit, res Romanas oratione Graeca scriptitavit; in eius Historiae principio scriptum est ad hanc sententiam: neminem succensere sibi convenire, si quid in his libris parum composite aut minus eleganter scriptum foret: nam sum, inquit, homo Romanus: natus in Latio: Graeca oratio a nobis alienissima est. Ideoque veniam gratiamque malae existimationis, si quid esset erratum, postulavit. Ea cum legisset d) M. Cato: Nae tu, inquit, Aule, nimium nugator es, cum maluisti culpam deprecari, quam culpa vacare. Nam petere veniam solemus;

aut

aut cum imprudentes erravimus, aut cum compulsi peccavimus. Tibi, inquit, oro te, quid perpulit, ut id committeres, quod priusquam faceres, peteres ut ignosceretur. Scriptum hoc est in libro Corn. Nepotis de illustribus viris. *Gellius* 11, 8; *& Macrob. praef. Sat.*

d) Forsan hoc ex M. Catonis vita, quae pars libri de Viris illustribus erat, depromptum est. Quae enim de Catone habemus reliqua, fragmenta maioris operis esse videntur: saltim diversa ab illo libro, quem de Catone, rogatu Pomponii, ut extremo Catone ait, composuerat.

CORNELII NEPOTIS
Lib. I. de Vita Ciceronis.

Cornelius Nepos, & rerum memoriae non in- 8
diligens, & M. Ciceronis, ut qui maxime, amicus familiarisque fuit; atque is tamen in primo librorum, quos de vita illius composuit, errasse videtur, cum eum scripsit e) tres & viginti annos natum primam caussam iudicii publici egisse: Sextumque Roscium parricidii reum defendisse.

e) Asconius Pedianus & Fenestella apud Gellium ponunt orationi illi annum aetatis Ciceronianae XXVI; ipse Gellius XXVII.

Tullius, me praesente f) iisdem paene verbis, 9
quibus edita est, eam pro Cornelio, seditioso Tribuno, defensionem peroravit. *Hieronymus epist. 61. ad Pammachium cap. 4.*

f) Hieronymi verba sunt: *frustra suspicimus Tullium. Refert enim Cornelius Nepos, se praesente iisdem paene verbis, quibus edita est, eam pro Cornelio, seditioso tribuno, defensionem peroratam.* Hoc autem pugnat cum Plinio, qui lib. 1. epist. 20. ait, Ciceronem *pro Cornelio quatriduo egisse: ne dubitare possimus, quae per plures dies, ut necesse erat, latius dixerit, postea recisa ac purgata in unum librum grandem quidem, unum tamen coarctasse.* Ipse Ci-

cero in Hortenſio ſuo, teſte Lactantio 6, 2. *longam orationem* vocat. Aſconius appellat *pro C. Cornelio, maieſtatis reo*, eiusque argumentum cum fragmentis quibusdam nobis reliquit.

CORN. NEPOTIS

Lib. I. Epiſtolarum ad Ciceronem.

10 Tantum abeſt, ut ego magiſtram eſſe putem vitae philoſophiam, beataeque vitae perfectricem, ut nullius magis exiſtimem opus eſſe magiſtris vivendi, quam plerisque, qui in ea diſputando verſantur. Video enim magnam partem eorum, qui in ſchola de pudore & continentia praecipiant argutiſſime, eosdem in omnium libidinum cupiditatibus vivere. *Lactant.* 3, 15.

FRAGMENTA

Incerta partim quo libro poſita, partim quibus verbis concepta.

11 Nepos auctore certo comperiſſe ſe ait, C. Laelium quondam in Puteolano Kalend. Martiis admonitum ab uxore temporibus ut diſcumberet, petiiſſe ab ea ne interpellaretur, ſerius tandem ingreſſum triclinium dixiſſe, non ſaepe in ſcribendo magis ſucceſſiſſe ſibi: deinde rogatum ut ſcripta illa proferret, pronunciaſſe verſus, qui ſunt in ἑαυτοντιμορουμένῳ.

Sati' pol proterve me Syri promiſſa huc induxerunt:

Haec *Donatus* in vita Terentii.

L. Otacilius Pilitus primus omnium libertinorum ſcribere hiſtoriam orſus; non niſi ab hone-
12 ſtiſſimo quoque ſcribi ſolitam Cn. enim Pompeii M. quem docuit, patrisque eius res geſtas compluribus libris expoſuit. *Suet. de clar. Rhet. c.* 3.

Cor-

Cornelius Nepos libello g) quodam diſtinguit litteratum ab erudito *litteratos* quidem vulgo appellari ait eos, qui aliquid diligenter & acute ſcienterque poſſint aut dicere aut ſcribere: certum proprie ſic appellandos poetarum interpretes, qui a Graecis *Grammatici* nominentur; eosdem *litteratores* vocitatos. *Suet. illuſt. Gramm. c.* 4.

g) Ita Caſaubonus ex Bongarſii codice emendavit: vulgo editi libri habent: *Cornel. Nepos in libello, quo diſtinguit litteratum ab erudito*, quaſi integrum libellum de hac materia compoſuiſſet.

Praeter Phyſicos Homerumque, qui univerſum orbem mari circumfuſum eſſe dixerunt, Cornelius Nepos, ut recentior auctor, ita certior tradit. Teſtem autem rei Q. Metellum Celerem adiicit, eumque ita retuliſſe commemorat. Cum Galliis 14
proconſul praeeſſet, Indos quosdam a rege h) Suevorum dono ſibi datos, unde in eas terras deveniſſent, requirendo cognoviſſe, vi tempeſtatum ex Indicis aequoribus abreptos, emenſosque quae intererant, tandem in Germaniae littora exiſſe. *Pompon.* 3, 5. *extrem.*

h) *Suevorum.* Voſſius ad Melam, mavult *Baetorum*, quos *Batavos* interpretatur. Plinius tamen, qui eandem rem ſcripſit, habet etiam *Suevorum* lib. 2, 67. Conſule ibi Harduinum, cui diſplicet litura Voſſiana.

Largitudo. *Chariſ. lib. I.*

Eudoxus quidam avorum noſtrorum tempori- 15
bus, cum Lathyrum regem Alexandriae i) profugeret, Arabico ſinu egreſſus per hoc pelagus (Africum) ut Nepos adfirmat, Gades usque profectus eſt. *Mela* 3, 9. *Plin.* 2, 67.

i) *profugeret.* Plinius, qui eandem rem & iisdem fere verbis ex Nepote refert, habet *fugeret.* Nec tamen male

profugeret Pomponius. Nam etiam Curtius 10, 2, 20. cum quarto casu id verbi coniunxit. *Ne servi quidem*, inquit, *uno grege profugiunt dominos.*

16 Ab Heneto Paphlagones in Italiam transvecti, mox Veneti sunt nominati. *Solinus c.* 56. *ex Plin.* 6, 2.

Fauces Oceani T. Livius ac Nepos Cornelius latitudinis tradiderunt, ubi minimum, VII. M. pass. ubi vero plurimum X. M. *Plin.* 3. *prooemio.*

17 Melpum opulentia praecipuum, quod ab Insubribus, & Boiis, & Senonibus deletum esse eo die, quo Camillus Veios ceperit, Nepos Cornelius tradit. *Plin.* 3, 17.

18 Vltra Aquilei. VI. M. pass. Formio amnis, ab Ravenna CLXXXIX. M. pass. antiquus auctae Italiae terminus, nunc vero Istriae: quam cognominatam tradunt a flumine Istro in Adriam effluente a Danubio amne, eidemque Istro ex adverso Padi fauces, contrario eorum percussu mari interiecto dulcescente k) plerique dixere falso, & Nepos Cornelius, Padi accola. *Plin.* 3, 18.

k) *plerique*, in quibus etiam est Mela 2, 3. extremo Strabo lib. 1, f. 39. appellat sententiam hanc κοινήν τινα τῶν πρὸ αὐτοῦ ἄγνοιαν, *communem errorem veterum*, quem Plinius etiam c. l. configit. *Nullus*, inquit, *ex Danubio amnis in mare Adriaticum effunditur.*

19 Alpes in longitudine X. M. pass. patere a supero mari ad inferum, Caelius tradit: Timagenes XXII. M. pass. deductis in latitudinem, Cornelius Nepos centum M. T. Livius tria M. stadiorum, uterque diversis in locis. *Plinius* 3, 19.

20 Inter duos Bosporos, Thracium & Cimmerium, directo cursu, ut auctor est Polybius, D. M. passu

um

um interſunt. Circuitu vero totius Ponti vicies ſemel centena quinquaginta M. ut auctor eſt Varro, & fere veteres. Nepos Cornelius trecenta millia quinquaginta adiicit. *Plin.* 4, 12. (*Hard.* 24.)

Minus profecto mirentur portentoſa Graeciae 21
mendacia, de hortis Heſperidum & amne Lixo prodita, qui cogitent, noſtros nuper paullo minus monſtrifica quaedam de iisdem tradidiſſe: praevalidam hanc urbem, maioremque Carthagine magna praeterea ex adverſo eius ſitam & prope immenſo tractu ab Tingi: quaeque alia Cornelius Nepos avidiſſime credidit. *Plin.* 5, 1.

Inter Pontum & Caſpium mare CCCLXXV. 22
M. paſſ. non amplius intereſſe tradiderunt: Cornelius Nepos CCL. millia. *Plin.* 6, 11.

Polybius in extrema Mauritania contra montem 23
Atlantem a terra ſtadia octo abeſſe prodidit Cernen. Nepos Cornelius ex adverſo maxime Carthaginis a continente paſſus mille: non amplioremcircuitu duobus millibus. *Plin.* 6, 31.

Nepos Cornelius, qui Divi Auguſti principatu 24
obiit: Me, inquit, iuvene violacea purpura vigebat, cuius libra denariis centum veniebat; nec multo poſt rubra Tarentina. Huic ſucceſſit dibapha Tyria, quae in libras denariis mille non poterat emi. Hac P. Lentulus Spinther Aedilis Curulis, primus in praetexta uſus improbatur: nam purpura quis non, inquit, triclinaria facit? *Plin.* 9, 39.

Onychem etiam tum Arabiae montibus, nec 25
usquam alibi naſci putavere noſtri veteres: 1) Sudines in Germania: potoriis vaſis inde factis primum,

mum, dein pedibus lectorum fellisque: Cornelius Nepos tradit magno fuisse miraculo, cum P. Lentulus Spinther amphoras ex eo & urceos magnitudine cadorum ostendisset: post quinquennium deinde, triginta duorum pedum longitudine columnas vidisse se. *Plin.* 36, 7.

l) Ita cum Harduino scribimus. Vulgo *sed in Germania potoriis vasis inde factis.* Sudines autem vetus scriptor, ad quem Plinius de gemmis agens, saepe provocavit.

Heic interserit A. Schottus Plutarchi loca, quibus ex Cornelio Nepote aliquid memoravit: & quidem de Luculi morte, *in Vita eius extrema:* de C. Gracchi uxore, *in Gracchis* f. 834. de Marcelli nece, *in Vita* 315. de eodem Hannibalis victore, *ibid. f.* 317. quae quod longiora sunt praetermittimus, ex ipso Plutarcho, si placet, relegenda.

26 Cornelius Nepos, qui Divi Augusti principatu obiit, cum scriberet turdos paullo ante coeptos saginari, addit ciconias magis placere quam grues: cum haec nunc ales inter primas expetatur, illam vero nemo velit tetigisse. *Plin.* 10, 23.

27 Praecipuam olim auctoritatem fuisse lupo & asellis, Corn. Nepos & Laberius poeta mimorum tradidere. *Plin.* 9, 17.

28 Magnitudo loto arbori, quae piro: quanquam Nepos Cornelius brevem tradat: Vinum quoque exprimitur huic simile mulso, quod ultra denos dies negat durare idem Nepos. *Plin.* 13, 17.

29 Scandula contectam fuisse Romam usque ad bellum Pyrrhi annis CCCCLXX, Cornelius Nepos auctor est. *Plin.* 16, 10.

Corne-

Cornelius Nepos tradit ante Sullae victoriam 30
duo tantum triclinia Romae fuisse argentea. *Plin.* 33, 11.

Primus invenit lineas colorare, testa ut ferunt 31
trita, Cleophantus Corinthius. Hunc, aut eodem nomine alium fuisse tradit Cornelius Nepos, secutum in Italiam Demaratum, Tarquinii Prisci Romani regis patrem, fugientem a Corintho iniurias Cypselii tyranni. *Plin.* 35, 3.

Primum Romae parietes crusta marmoris ope- 32
ruisse totius domus sitae in Coelio monte Cornelius Nepos tradidit Mamurram, Formiis natam, equitem Romanum, praefectum fabrum C. Caesaris in Gallia: adiecit eum primum totis aedibus nullam, nisi e marmore, columnam habuisse; omnes solidas e Carystio, aut Lunensi. *Plin.* 36, 6.

Aedes Martis est in circo Flaminio architectata 33
ab Hermodoto Salaminio. *Priscian.* 8.

Non amplius ter bibere Augustus solitus super 34
coenam, in castris apud Mutinam. *Suet. Aug. c.* 77.

In extrema Britanniae parte Memma, quam 35
Cornelius etiam Annalium scriptor, narrat metallis plurimis copiosam, herbis frequentem, & his feraciorem omnibus, quia pecora magis, quam homines alat. Labi vero per eam multa quam maxima relabique flumina, gemmas margaritasque volventia. *Iornandes de Reb. Getic. cap.* 2.

Homerus poëta in Graecia claruit, ut ait Cor- 36
nelius Nepos, ante Olympiadem primam, ante urbem conditam anno centesimo vicesimo quarto. *Freculphus Lexoviensis Chron. tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 7.

EPISTOLA CORNELIAE MATRIS GRACCHORVM.

37 Dices pulchrum esse inimicos ulcisci. Id neque maius, neque pulchrius cuiquam, atque esse mihi videtur, sed si liceat republ salva ea persequi. Sed quatenus id fieri non potest, multo tempore, multisque partibus inimici nostri non peribunt; atque uti nunc sunt, erunt potius, quam respubl. profligetur atque pereat.

Eadem alio loco:

Verbis conceptis deierare ausim, praeterquam qui Tiberium Gracchum necarunt, neminem inimicum tantum molestiae, tantumque laboris, quantum te ob has res, mihi tradidisse: quem oportebat omnium eorum, quos ante habuerim, liberos, partis eorum tolerare, atque curare, ut quam minimum solicitudinis in senecta haberem, utique quaecunque ageres, ea velles maxime mihi placere: atque ut nefas haberes rerum maiorum adversum meam sententiam quidquam facere. Praesertim mihi, cum parva pars vitae supersit; ne id quidem tam breve spatium potest opitulari, quin & mihi adverseris & rempubl profliges. Denique quae causa erit? & quando desinet familia nostra insanire & quando modus rei haberi poterit & quando desinemus, & habentes, & praebentes, molestiis desistere? & quando perpudescet miscenda atque perturbanda republ. Sed si omnino id fieri non potest, ubi ego mortua ergo,

petito

petito Tribunatum; poſt me facito quod libebit, cum ego non ſentiam. Vbi mortua ero, parentabis mihi, & invocabis Deum parentem. In eo tempore: non pudet te eorum Deum praeces expetere, quos vivos atque praeſentes, relictos atque deſertos habueris? Ne ille ſinat Iupiter, te ea perſeverare, nec tibi tantam dementiam venire in animum; & ſi perſeveras, vereor ne in omnem vitam tantum laboris culpa tua recipias, uti in nullo tempore tute tibi placere poſſis.

Quid de hac Corneliae epiſtola aut fragmento potius cenſendum ſit, & de illius auctore; Andreas Schottus epiſtola erudita de Cornelio Nepote, quam praefationi ſubdidimus, aperte indicavit.